

رویداد

تماس پوتین با اسد

● رؤسای جمهور روسیه و سوریه درباره روند صلح میان طرف‌های سوری در چارچوب کمیته قانون اساسی تلفنی گفت‌وگو کردند. به گزارش ایسنا، به نقل از شبکه خبری المیادین، کرملین اعلام کرد، بشار اسد، رئیس‌جمهوری سوریه در گفت‌وگوی تلفنی با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه او را در جریان مقدمه‌چینی برای برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری در ماه می‌گذاشت.

پاسخ به آمریکا، به‌زودی

● ابراهیم کالین، سخنگوی رئیس‌جمهوری ترکیه با شیخ‌دانشتن نسل‌کشی خواندن کشتار ارمنه در جنگ جهانی اول از سوی رئیس‌جمهوری آمریکا، از پاسخ ترکیه به این اقدام جو-بایدن در روزها و ماه‌های آتی خبر داد. به گفته آقای کالین، رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهوری ترکیه قرار است دوشنبه درباره این‌موضوع در نشست هیئت وزیران صحبت کند.

اخراج یک دیپلمات ایتالیایی از سوی روسیه

● روسیه یک دیپلمات ایتالیا را اخراج کرد. بنا بر بیانیه مسکو، در واکنش به اقدامی مشابه از سوی ایتالیا، دیپلمات این کشور عنصر نامطلوب شناخته شده است.

ادامه دستگیری‌ها در ترکیه

● دادستان کل ترکیه اعلام کرد که ۵۳۳ نفر از جمله ۴۵۹ نفر از نیروهای مسلح را به اتهام ارتباط با جنبش «فتح‌الله گولن»، روحانی مخالف دولت دستگیر کرده است.

پذیرش متواضعانه شکست

● نخست‌وزیر ژاپن گفت که قصد دارد شکست‌های حزب حاکم در انتخابات میان‌دوره‌ای پارلمان را با فروتنی بپذیرد و اصلاحات لازم را انجام دهد. یوشیهیده سونگا، نخست‌وزیر ژاپن گفت که سیاست دولتش درباره اولویت قراردادن ویروس کرونا و واکنش به آن همچنان تغییر نخواهد کرد.

جاسوسی سبز بریتانیا از چین

● ریچارد مور، رئیس سرویس اطلاعات مخفی بریتانیا فاش کرد که عوامل کشورش درحال رصد بزرگ‌ترین آلوده‌کنندگان جهان به‌ویژه چین هستند تا اطمینان حاصل کنند آنها به تعهدات بین‌المللی خودشان درخصوص محیط زیست پایند هستند.

سکوت سنول در برابر ترامپ

● روزنامه کوریا تایمز گزارش داد، دفتر مون‌جانه‌این، رئیس‌جمهوری کره جنوبی هرگونه واکنش به انتقادات دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا که رهبری و مهارت‌های مذاکره مون‌جانه‌این را زیر سؤال برده بود، نامناسب دانست.

واکنش رغد صدام به حادثه بیمارستان بغداد

● رغد صدام، دختر صدام در توییتر در واکنش به آتش‌سوزی بیمارستان ابن‌الخطیب بغداد، از سیاست‌مداران عراق به‌شدت انتقاد کرد. او در این توییت نوشت: تحقیقات درحال انجام است!! بسیاری جان خود را از دست دادند! حکام عراق تا کی زمین‌خورده باقی می‌مانند. من به خانواده‌های قربانیان تسلیت می‌گویم. ان الله و انا الیه راجعون.

انتقاد سناتور جمهوری خواه از عملکرد بایدن

● سناتور لیندسی گراهام در مصاحبه با شبکه فاکس نیوز، جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا را به انجام اقدامات بی‌ثبات‌کننده در نزدیک به صد روز فعالیتش در کاخ سفید متهم کرد و گفت که عملکرد رئیس‌جمهوری آمریکا در حوزه اقتصاد تاکنون موفق نبوده است. سناتور گراهام همچنین سیاست خارجی بایدن را فاجعه توصیف کرد.

اظهار تمایل پاپ برای سفر به کره شمالی

● اسقف ارشد کره جنوبی اعلام کرد پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان تمایل خود را برای دیدار از کره شمالی ابراز داشته و با مردم دو کره که از جنگ ۱۹۵۰–۱۹۵۳ از هم جدا شده‌اند، اظهار همدردی کرده است.

تحویل جنگنده اف–۳۵ به اسرائیل

● رسانه‌های اسرائیلی گزارش دادند که این رژیم سه جنگنده «اف–۳۵» جدید از آمریکا دریافت کرده است. بر اساس این گزارش، جنگنده‌های اف–۳۵ جدید در پایگاه هوایی «نوتایم» در صحرای نقب استقرار یافتند.

در شرایطی که وضعیت سیاسی در اسرائیل به بن‌بست رسیده و چشم‌انداز مثبتی برای تشکیل کابینه جدید وجود ندارد، اوضاع امنیتی منطقه نیز وخیم‌تر شده و موشک‌پرانی‌ها از نوار غزه برای چندمین روز متوالی ادامه یافته تا ارتش اسرائیل آماده درگیری احتمالی با حماس در این منطقه شود. روز گذشته ارتش اسرائیل حملاتی را علیه مواضع حماس در نوار غزه انجام داد. به نوشته الجزیره، تانک‌های ارتش اسرائیل در اطراف حصاری که نوار غزه را از اسرائیل جدا می‌کند، حملاتی را علیه این منطقه محاصره‌شده انجام دادند؛ اما هیچ تلفاتی از این عملیات گزارش نشده است. ارتش اسرائیل می‌گوید که در این حملات به زیرساخت‌ها و پرتابگرهای راکتی در غزه که در روزهای اخیر بارها اقدام به پرتاب راکت به سمت اسرائیل کرده بودند، حمله کرده است. براساس گزارش‌ها، شش راکت از شمال نوار غزه به سمت شهر «سدیروت» و مناطق اطراف این شهر شلیک شده که سامانه کنبد آهنین یک موشک را رهگیری و منهدم کرده است.

لغوسفر به واشنگتن

حمله راکتی جدید از سوی نوار غزه تنها ساعاتی پس از هشدارهای بنیامین نتانیاو، نخست‌وزیر و بنی گانتس، وزیر دفاع اسرائیل، مبنی بر اقدام نظامی اسرائیل علیه حماس که کنترل نوار غزه را در دست دارد، انجام شد. دراین‌حال ژنرال «آویو کوچاوی»، رئیس ستاد کل ارتش اسرائیل هم سفر خود به واشنگتن را که قرار بود روز یکشنبه انجام شود، لغو کرد تا به وضعیت درگیری‌ها در نوار غزه رسیدگی کند و برای اقدامات احتمالی آمادگی داشته باشد. ژنرال کوچاوی قرار بود در واشنگتن با مقام‌های دفاعی ایالات متحده درباره پیامدهای توافق هسته‌ای احتمالی میان ایالات متحده و ایران گفت‌وگو کند. درگیری‌ها در نوار غزه و اقدام به پرتاب موشک به سوی اسرائیل پس از آن آغاز شد که پلیس اسرائیل در روزهای گذشته در قدس اقدام به بازداشت فلسطینی‌هایی کرده بود که نسبت به محدودیت‌های ماه رمضان معترض بودند و با یهودیان افراطی درگیر شدند. پلیس اسرائیل اعلام کرده که حداقل ۴۰ نفر را در درگیری‌ها در قدس دستگیر کرده است. در جریان این درگیری‌ها ۲۰۰ اس‌تی‌جی هم زخمی شدند. این محدودیت‌ها و درگیری‌ها در قدس باعث خشم مسلمانان ساکن غزه شد. شاخه

جهان



تظاهرات

خط‌نشان اسرائیل برای حمله دوباره به حماس

التهاب در نوار غزه

نظامی حماس با اسرائیل هشدار داد که صبر آنها را آزمایش نکند. پس از این ماجرا، شبه‌نظامیان حماس، شروع به شلیک موشک به جنوب اسرائیل کردند. دلیل دیگر درگیری‌ها هم حضور گروه‌های افراطی یهودی در پایان یک راهپیمایی بود که در جریان آن، برخی فلسطینی‌ها را مورد آزار و اذیت قرار داده و شعار «مرگ بر اعراب» سر می‌دادند. دراین‌حال، دولت اردن هم «حملات نژادپرستانه» به فلسطینی‌ها را محکوم کرد. «ایمن صفادی»، وزیر خارجه اردن، در تویییت نوشت: «اسرائیل به‌عنوان قدرتی اشغالگر براساس قوانین بین‌المللی مسئول متوقف‌کردن این حملات و مسئول تبعات خطرناک ناکامی در انجام این کار است.»

مقاومت ادامه‌دار

از آغاز دور جدید تنش و درگیری‌ها در نوار غزه تاکنون، حداقل ۳۸ موشک و راکت از غزه به سمت اراضی اشغالی شلیک شده است. بنیامین نتانیاو گفته است که اسرائیل «آماده هر سناریویی در نوار غزه است. ما بیش از هر چیز می‌خواهیم از نظم و قانون و اورشلیم اطمینان حاصل کنیم». بنی گانتس، وزیر دفاع و نخست‌وزیر دوره‌ای کابینه اسرائیل، نیز هشدار داد که ارتش اسرائیل آمادگی لازم برای تشدید جنگ با نوار غزه را دارد. او تهدید کرد که در صورت ادامه ناآرامی

یونان و ترکیه؛ هیچ هم‌گرایی‌ای وجود ندارد

که طرف مقابل آن را پذیرفته و متقابلاً پیشنهادهایی نیز از طرف ترکیه ارائه شده است. آتن در انتظار دریافت تاریخ‌های پیشنهادی ترکیه برای انجام دور بعدی گفت‌وگوهای اکتشافی است و انتظار دارد گفت‌وگو بین وزارتخانه‌های دفاع دو کشور درباره تدابیر اعتمادسازی نیز ادامه یابد. آتن اگرچه وجود اختلاف بین دو کشور بر سر موضوعات مختلف را بنهان نمی‌کند، ولی به‌ظاهر تلاش دارد چارچوبی پیدا کند که از طریق آن روابط درازمدت بهبود یابد. هدف دیگر یونان، حفظ کانال‌های ارتباط کاهش تنش و اتخاذ یک دستور کار مثبت با ترکیه است.

از دیگر نگرانی‌های آتن، تحولات جدید روابط قاهره و آنکارا است. وزیر خارجه یونان در دو ماه گذشته دو بار به قاهره سفر کرده است. این سفرها به علت اظهارات مقام‌های ترکیه درباره پیشرفت «بزرگ» در گفت‌وگوهای دیپلماتیک و امنیتی با مصر و همچنین پس از برداشته‌شدن گام‌های ترکیه برای متوقف‌کردن حمله‌های رسانه‌ها علیه قاهره بوده است. با آنکه مصر همچنان در ارتباط با این مسئله در سخنرانی مقامات خود و رسانه‌ها محافظه‌کاری می‌کند، این امر باعث شده برای قبرس، یونان و دیگر کشورهای که علیه ترکیه موضوع منفی ریشه‌انه دارد، ابراهام ایجاد شود. شواهد نشان می‌دهد آینده روابط مصر و ترکیه و تأثیر آن بر روابط با یونان، قبرس و اسرائیل و اینکه آیا ترکیه می‌تواند به اتحادیه گاز شرق مدیترانه بپیوندد یا خیر، محورهای اصلی گفت‌وگوهای وزیر خارجه مصر و همتای یونانی‌اش بوده است. گفته می‌شود وزیر خارجه یونان و هیئت همراه، چند بار سؤال‌هایی درباره «تضمین‌هایی که مصر تمایل دارد در ارتباط با مسائل منطقه‌ای از ترکیه بگیرد و تضمین‌های ویژه برای مداخله‌کنندگان در امور داخلی مصر و متوقف‌کردن حمله‌های رسانه‌ای از کانال‌های مصری مستقر در ترکیه» مطرح کرده است.

آتن ادعا دارد یونان همکاری اقتصادی در ۱۵ مورد را پیشنهاد کرده

ناو هواپیمابر ملکه الیزابت راهی اقیانوس هند می‌شود

پکن در تیررس

ناو هواپیمابر ملکه الیزابت که ماه آینده به مناطقی در اقیانوس‌های هند و آرام اعزام می‌شود، پیش‌تاز بزرگ‌ترین نیروی متشکل از نیروی دریایی و هوایی ارتش بریتانیا از زمان جنگ فאלکلند خواهد بود.

اعلام این خبر از جانب دولت به‌طور رسمی گزارش‌هایی را تأیید می‌کند که گفته بودند اعزام این ناو هواپیمابر به دلیل رویارویی با افزایش تنش از طرف چین است که سر مالکیت آب‌های غنی از مواد معدنی درحال مقابله با کشورهای همسایه و دولت‌های غربی است. گروه حمله نظامی بریتانیا با نیروی دریایی هند و ژاپن مانورهایی مشترک خواهد داشت که بر سر مرزهای زمینی و دریایی با پکن اختلاف دارند و همچنین مانورهایی نیز با نیروی دریایی کشورهای کره جنوبی و

می‌شود. ناو هواپیمابر فرانسوی شارل دوگل هم در عملیاتی دوگانه با نیروی دریایی بریتانیایی حاضر در دریای مدیترانه در سفر این کشتی‌ها به شرق دور شرکت خواهد کرد. نیروهای دریایی و هوایی کانادا، دانمارک، یونان، اسرائیل، عمان، ترکیه و امارات متحده عربی در بخش‌های مختلف عملیات کنار این گروه حمله حاضر خواهند شد.

برای ماهی‌گیران غزه‌ای می‌شود، تصمیم‌مذکور را محکوم کرد. اسرائیل از سال ۲۰۰۷ که حماس با پیروزی در انتخابات، کنترل نوار غزه را در دست گرفت، این منطقه را مورد محاصره دریایی و زمینی قرار داده است. حماس و اسرائیل از آن زمان تاکنون در سه جنگ رودرروی هم قرار گرفته‌اند. در سال‌های اخیر با وجود درگیری‌های گاه‌وبیگاه، آتش‌بس شکننده‌ای در این منطقه برقرار بوده است.

تداوم بن‌بست سیاسی

وضعیت نوار غزه در حالی متشنج شده که تحولات سیاسی در اسرائیل به سود نتانیاوو نیست و او با وجود کسب اکثریت نسبی در انتخابات اخیر هنوز موفق به ائتلاف با احزاب کوچک‌تر برای تشکیل کابینه جدید نشده است. بنیامین نتانیاوو در تازه‌ترین اقدام خود در یک چرخش چشمگیر، پیشنهادهایی را برای تقسیم قدرت به «آری دری»، رئیس حزب شاس و بنی گانتس، رقیب خود در انتخابات‌های پیشین و وزیر دفاع کنونی، ارائه داد که مورد موافقت آنها قرار نگرفت.

براساس پیشنهاد نتانیاوو، دری برای یک سال به‌عنوان نخست‌وزیر در این جایگاه حضور می‌یافت. مقام‌های حزب شاس گفته‌اند که با وجود خودداری دری از پذیرش این پیشنهاد، مقام‌های حزب لیکود سعی در ترغیب او به پذیرش این معامله دارند.

دری در دهه ۹۰ وزیر امور داخلی اسرائیل بود و پس از محکومیت به دلیل دریافت رشوه، ۲۲ ماه در زندان بود. نکته جالب اینکه نتانیاوو نیز چند پرونده مشابه در دادگاه دارد و بسیاری از احزاب به دلیل این پرونده‌ها حاضر به ائتلاف با نتانیاوو نیستند. براساس اعلام دادستان کل اسرائیل، احتمال دارد که دری به دلیل تخلف مالیاتی با حکم دیگری هم رویه‌ور شود.

از طرف دیگر مقام‌های حزب آبی و سفید به رهبری بنی گانتس امید دارند که نتانیاوو پیشنهاد مشاهمی هم به او داده است. گانتس و نتانیاوو پیش‌ازاین هم توافق کرده بودند تا در کابینه فعلی، هرکدام دو سال نخست‌وزیر باشند؛ اما نتانیاوو در آستانه پایان دوره نخست‌وزیری خود و برای آنکه مانع از نخست‌وزیری گانتس شود، خواستار برگزاری انتخابات مجدد شد. با اینکه نخست‌وزیر اسرائیل در این انتخابات پیروز شد؛ اما به‌نتهایی نمی‌تواند کابینه جدید را تشکیل دهد و به نظر می‌رسد که دوباره باید به دنبال توافق تقسیم قدرت با رهبران دیگر احزاب باشد.

نگاه

بایدن توانایی

تضعیف عربستان را ندارد



● **جورجیو کافیرو** تحلیلگر خاورمیانه

● برای عربستان سعودی، ریاست‌جمهوری نامتعارف دونالد ترامپ فرصتی بی‌نظیر برای دستیابی به اهداف دیرینه‌اش در منطقه بود. رابطه شخصی نزدیک بین جرد کوشنر، داماد ترامپ و مشاور و مرداعتمادش و محمد بن‌سلمان، ولیعهد سعودی، این پادشاهی را قادر کرد تا به‌صورت دوستانه و غیررسمی با واشنگتن همکاری کند. در دوران دولت ترامپ، ریاض جسورانه اقدامات فراوانی را دنبال کرد که به احتمال زیاد در دوران ریاست‌جمهوری «سنیتی» کاخ سفید نمی‌توانست انجام دهد. محاصره قطر و اقدامات قاطع دیپلماتیک علیه کانادا، هر دو نمونه‌هایی از استفاده بن‌سلمان از هرج‌ومرج و آشفتگی‌ای که ترامپ در واشنگتن به وجود آورده بود، هستند. اما رئیس‌جمهور دموکرات، جو بایدن که در ژانویه‌ی روی کار آمد، آماده است که رویکردی کاملاً متفاوت نسبت به پادشاهی عربستان اتخاذ کند. با توجه به فشار درون‌حزبی به بایدن برای ایجاد تغییرات جدی در روابط ایالات متحده و سعودی، سؤال اینجاست که آیا بایدن می‌تواند به وعده انتخاباتی خود مبنی بر رفتار با ریاض مانند «کشوری منزوی» عمل کند؟ به نظر می‌رسد بیوند ویژه محمد بن سلمان با دولت ترامپ باعث شده است که سیاست‌مداران دموکرات بیشتری علیه عربستان موضع بگیرند. حسین ایبش، تحلیلگر مسائل خاورمیانه توضیح داد که «عربستان، زمانی که اجازه داد ترامپ دوش رو شده اش را به ریاض نشان دهد، سیاست‌مداران دموکرات بیشتر می‌توانند به حمایت ایالات متحده از ائتلاف تحت رهبری عربستان در یمن مخالفت کردند. با قدرت‌گرفتن بایدن دموکرات و برنامه او تحت عنوان «بازگشت به شرایط عادی»، بن‌سلمان چندین مانور زیرکانه برای پیشبرد منافع عربستان انجام داد. از زمان پیروزی بایدن در انتخابات تا کنارتقن ترامپ از ریاست‌جمهوری دو ماه فاصله بود. رهبری سعودی در این دو ماه، گام‌هایی برای نشان دادن خواست خود جهت همکاری با ریاست‌جمهوری جدید برداشت. از جمله این تلاش‌ها، پایان‌دادن به محاصره قطر و آزادی تعدادی از زندانیان سیاسی بود.

ترقی‌خواهان دموکراتیک بدعربستان

دموکرات‌ها در مورد تعامل با عربستان سعودی تا حدودی با یکدیگر اختلاف‌نظر دارند. کسانی که در جناح ترقی‌خواه قرار دارند، چندان به عربستان خوشبین نیستند. این بخش رو به گسترش حزب – که توسط اعضای جوان‌تر و متمایل به چپ کنرگه مانند الیهان عمر رهبری می‌شود– معتقدند باید از رابطه نزدیک میان آمریکا و عربستان احتراز کرد. زمانی که مسئله عربستان سعودی در جریان رقابت‌های انتخاباتی مطرح شد، بایدن به جناح مترقی‌حزب خود نزدیک شد. این اتفاق تأثیر فزاینده این جناح را نشان می‌دهد.

بایدن در سخنرانی خود در آگوست ۲۰۱۹، اعلام کرد می‌خواهد «دستور آزادی‌های مجدد روابط با عربستان سعودی» را صادر کند. او افزود «آمریکا دیگر آموش را صرفاً مبنی بر خرید نفت یا فروش اسلحه قرار نخواهد داد». بعتر در همان سال، بایدن ادعا کرد که دولتش «سعودی‌ها را همان‌طورکه هستند، منزوی خواهد کرد». اگرچه بایدن هنوز با عربستان سعودی مانند یک کشور منزوی رفتار می‌کند، اما به محمد بن‌سلمان این پیغام را داده که قطعاً اقدامات سیاسی جدیدی را در پیش دارد. رئیس‌جمهور آمریکا تاکنون دو مورد را در مورد عربستان اعلام کرده است: یکی پایان حمایت کشورش از اقدامات نظامی «مهاجمانه» عربستان در یمن و دیگری انتشار جزئیات گزارش اطلاعاتی در مورد مرگ خاشقچی. اما این کارها قرار است چه معنایی داشته باشد؟

منافع مشترک ایالات متحده و عربستان سعودی
از نظر ژئوپلیتیکی، ایران قطعه کلیدی این پازل است. حتی اگر مذاکرات جاری هسته‌ای، توافق هسته‌ای را احیا کند، مسائل غیرهسته‌ای همچنان به‌ایجاد اختلاف بین واشنگتن و تهران دامن می‌زند. تا زمانی که این وضعیت پابرجاست، ایالات متحده ۲۵۲ میلیارد دلار بودجه نظامی در رده دوم قرار دارد. پس‌ازآن هند با صرف حدود ۷۳ میلیارد دلار در رده سوم قرار گرفته است. روسیه با حدود ۶۲ میلیارد دلار و بریتانیا با بیش از ۵۹ میلیارد دلار در رده‌های بعدی قرار دارند. باید یادآور شد که با وجود کاهش هزینه‌های تسلیحاتی عربستان، این کشور با صرف ۵۷ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار در رده ششم قرار دارد. به‌این‌ترتیب، بودجه نظامی این شش کشور مجموعاً ۶۵ درصد کل هزینه‌های نظامی سال ۲۰۲۰ را به خود اختصاص داده است.



اختصاص چنین بودجه‌ای برای تقویت توان نظامی از سوی کشورهای جهان از زمان تهیه گزارش‌های انستیتوی سبیری در سال ۱۹۸۸ تاکنون بی‌سابقه بوده است. همین گزارش حکایت از آن دارد که بودجه نظامی کشورهای جهان در سال گذشته میلادی حدود دویزیم درصد کل تولید ناخالص اجتماعی جهان بوده است.